Redacţiunea Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinĕtate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe sése lunĭ 20 franci, pe trei lunĭ 10 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 168. Braşovŭ, Luni, Marţi 30 Iulie (11 Augustŭ). 1891.

Braşovŭ, 29 Iulie v.

Joia trecută s'a deschisŭ în Praga imposantulŭ congresŭ alŭ învĕţătorilorŭ cehĭ, la care au luatŭ parte vreo 5000 de inşĭ din Boemia, Moravia, Silesia şi din ţerile sud-slavice.

Chiar şi contrarii politicĭ ai Cehilorŭ recunoscŭ, că acestŭ congresŭ de învĕţătorĭ s'au distinsŭ printr'o seriositate a desbaterilorŭ şi printr'o activitate, ce urmăresce scopurĭ practice. Le place foilorŭ germane din Austria — căcĭ de aceste este vorba — mai alesŭ acea hotărîre a memoratului congresŭ, prin care învĕţătorii cehĭ s'au pronunţatŭ pentru o şcólă, la care sĕ pótă lua parte tóte confesiunile şi care sĕ satisfacă pretensiunile drepte ale tuturorŭ. S'au pronunţatŭ în fine ca inspecţiunea şcolară sĕ fiă încredinţată specialiştilorŭ mirenĭ.

Ceea ce însĕ nu le place nicĭdecum foilorŭ germane centraliste este ideia solidarităţii tuturorŭ Slavilorŭ, ce au îmbrăţişat'o şi învĕţătorii cehĭ întrunițĭ în Praga şi pentru care au făcutŭ o demonstraţiune mare cu ocasiunea banchetului festivŭ. Unulŭ dintre învĕţătorĭ ḑise adecă în toastulŭ sĕu: „Dorescŭ ca fiă-care din noi sĕ fiă consciu de puterea marelui slavismŭ şi ca-sĕ planteze acéstă consciinţă în sufletele tinere ale copiilorŭ. Copii noştri sĕ o scie că Slavulŭ are pretutindenea fraţĭ."

Se plânge cu deosebire organulŭ principalŭ alŭ centraliştilorŭ nemţĭ în contra acestei demonstraţiunĭ. Elŭ ḑice că nicĭ unŭ omŭ echitabilŭ nu le va imputa învĕţătorilorŭ cehĭ, décă consideră ca o problemă a lorŭ de a desvolta în tinerimea, ce le este încredinţată, simţulŭ naţionalŭ, iubirea cătră némulŭ sĕu şi cătră limba sa maternă, căcĭ aceste suntŭ şi elemente ale patriotismului. Dér aceea n'o póte înţelege fóia germană cum ar puté sĕ fiă o problemă a şcólei de a zăpăci capetele tinere cu ideia destulŭ de nebulósă a slavismului, ca inimile plăpânde ale copiilorŭ sĕ fiă infectate cu ura contra naţiunilorŭ străine şi sĕ fiă aşa de timpuriu introduşĭ în certele naţionalităţilorŭ.

Adevĕratŭ că şcóla ar trebui sĕ fiă ferită de orĭ-ce ar putea sĕ nască întrênsa germenele desbinării între popóre. Dela cine au învĕţatŭ însĕ Cehii de a se însufleţi pentru unŭ astfelŭ de idealŭ alŭ solidarităţii gintei, la care aparţinŭ, décă nu dela Germanĭ? Nu suntŭ tocmai învĕţătorii germanĭ adevĕraţii purtătorĭ ai ideei germanismului, pe carĭ le sădescŭ în inimele cele fragede ale copiilorŭ? Şi n'au învĕţatŭ şi Ungurii totŭ dela Nemţĭ de a propaga naţionalismulŭ specificŭ, care cu voiă şi fără voiă nutresce ura şi dispreţulŭ faţă cu alte naţiunĭ?

Nu cetimŭ în cărţile şi scrierile germane, destinate pentru crescerea morală a tinerimei, că totŭ ce este germanŭ este mai superiorŭ, că esistă o anumită credinţă germană, diliginţă germană, onestitate germană ş. a. şi că patria germană este orĭ şi unde rĕsună limba germană?

Nu au mersŭ şcolarii Nemţilorŭ, Maghiarii, până a face din acéstă esclusivismŭ de rassă din acésta preamărire a propriilorŭ calităţĭ unŭ cultŭ deosebitŭ, pe care l'au pusŭ directŭ sub scutulŭ statului? Şi nu suntŭ Germanii din Austria aceia, carĭ în frunte cu foile lorŭ se închină înaintea politicei unguresci, care impune idiomulŭ maghiarŭ tuturorŭ popórelorŭ statului şi nutresce astfelŭ aşa ḑicêndŭ *ex officio* germenele urii şi alŭ desbinării între ele?

Dămŭ şi noi dreptate în principiu ḑiarului „Neue Freie Presse", când ḑice, că şcóla ar trebui sĕ fiă sacrulŭ templu, unde trebue sĕ amuţéscă cérta dintre partide şi naţionalităţĭ şi sĕ se respecteze pacea dintre ele. Suntemŭ de acordŭ când ḑice că învĕţătorii ar trebui sĕ fiă preoţii acestui templu şi că problema lorŭ ar trebui sĕ fiă de a desvolta simburii bunĭ în inima tineretului, de alŭ feri de influinţe rĕutăciose,de a conserva paradisului junimei nevinovăţia sa politică câtŭ mai multŭ, căcĭ relele instincte şi aşa rĕsarŭ de sine destulŭ de timpuriu. Suntemŭ de acordŭ în fine cu fóia vienesă, când esclamă: Vai de generaţiunea, care va veni după noi, décă încă din şcólă se va nutri şi sĕ va cresce fiă din nepricepere sĕu rea credinţă, lupta naţionalităţilorŭ!

Recunóscemŭ că acésta este cu deosebire periculosŭ pentru viitorulŭ unei împĕrăţiĭ poliglote, cum este cea austro-ungară.

Dér cine ar cuteza a spera, că şcóla va deveni vre-odată în acéstă monarchiă templulŭ păcii şi alŭ bunei înţelegerĭ între diferitele naţiunĭ, décă nu vorŭ premerge mai întâiu cu esemplulŭ Germ..nii, renunţândŭ la ideile de cucerire ale germanismului şi apoi Maghiarii, şcolarii lor, carĭ vorŭ sĕ instaleze acum maghiarismulŭ lorŭ violentŭ sub scutulŭ vulturului germanŭ şi austriacŭ? Décă Germanii nu mai esercĭază în Austria supremaţia de mai înainte, causa nu e fiind-că ar fi renunţatŭ la ea. Er câtŭ pentru Maghiarĭ scimŭ că ei au rdicatŭ lupta contra naţionalităţilorŭ la valórea unei axiome de statŭ.

De ce sĕ ne mai mirămŭ dér décă Cehii opunŭ nisuinţelorŭ germanismului şi ale maghiarismului idea „marelui slavismŭ?"

CRONICA POLITICĂ.

— 29 Iulie (10 Augustŭ.)

Stânga estremă a datŭ unŭ banchetŭ Sâmbăta trecută din incidentulŭ **desastrului guvernului** în cestiunea reformei administrative. Banchetulŭ acesta, la care au luatŭ parte ambele partide ale stângei estreme, s'a ţinutŭ la hotelulŭ „Iăgerhorn". Primulŭ toastŭ îlŭ ridică Daniel *Irányi*. „Amŭ învinsŭ — ḑise elŭ — dér duşmanulŭ s'a retrasŭ numai. Sĕ nu ne odihnimŭ acum pe laurii noştri, ci sĕ ne pregătimŭ pentru o nouă luptă, spre a bate cu desĕvêrşire pe inimicŭ" După aceea vorbi Carol *Eötvös*, ḑicêndŭ: „Amŭ câştigatŭ o desĕvîrşită victoriă. Unŭ mortŭ a fostŭ îngropatŭ, şi aicĭ nu mai e reînviere." Gabriel *Ugron*, accentuă, că victoria acésta este victoria unei partide micĭ, dér inimóse, în contra unei puterĭ gigantice. Mai departe ḑise, că victoria încă nu e deplină şi duşmanulŭ trebue încă urmăritŭ şi făcutŭ incapabilŭ pentru luptă. Guvernulŭ scià acum, că partida independentă este unŭ factorŭ puternicŭ. Cum póte cineva sĕ mai ţină şi mai departe frânele guvernului, care cu politica sa a suferitŭ unŭ desastru greu? Unŭ alŭ doilea Taaffe e periculosŭ în Ungaria (Aplause prelungite), nu numai pentru ţéră, ci şi pentru domnitorŭ. Vorbitorulŭ fù freneticŭ aplaudatŭ. Apoi mai vorbiră şi alţii, între carĭ şi Otto Hermann, care se împăcă cu Ugron între aplausele furtunóse ale celorŭ presenţĭ. Otto Hermann ridică paharulŭ pentru reunirea celorŭ două partide ale stângei estteme.

— Din incidentulŭ **congresului învĕţătorilorŭ cehĭ**, s'a ţinutŭ unŭ banchetŭ festivŭ alŭ membrilorŭ congresului la care nu au lipsitŭ manifestaţiunĭ de *înfrăţire slavă*. Unŭ învĕţătorŭ cehicŭ apostrofă pe óspeţii croaţi, slavonĭ şi slovacĭ, cu cuvintele: „Pe voi vĕ atrage inima spre noi; voi veniţĭ sĕ ne strângeţĭ mânile, pe carĭ vi-le întindemŭ pentru o lucrare comună. Sĕ nu-şĭ uite colegii mei, sĕ nu-şĭ uite corpulŭ didacticŭ cehicŭ datorinţa lorŭ! Dorescŭ, ca fiăcare din noi sĕ fiă consciu de puterea marelui

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

9)

Carnetulŭ roşu.

Novelă, tradusă de Moşulŭ.

VIII Unŭ nou atentatŭ.

Incă nu se liniştise spaima produsă de atentatulŭ îndrăsneţŭ din Moscva; încă nicĭ nu se descoperise ursitorulŭ acelui aparatŭ şi étă, în palatulŭ de érnă, pe mésa de scrisŭ a Ţarului, s'a găsitŭ o proclamaţiă tipărită, în care se cerea, ca împĕratulŭ fără amênare sĕ ia mĕsurile de lipsă ca tóte drepturile lui sĕ trécă în mânile unei adunărĭ naţionale, la casŭ contrarŭ, se ḑicea în proclamaţiă, — leulŭ va fi atacatŭ în bĕrlogulŭ propriu.

Acum de-odată îşĭ aduse Ţarulŭ aminte de scirea din Parisŭ, sosită la Petersburg, cu câte-va lunĭ mai 'nainte, prin care se împărtăşia, că contesa Crynovsky ar conspira cu fugarii şi conjuraţii rusescĭ, carĭ trăescŭ în Parisŭ, şi că ea ar fi avutŭ la sine unŭ planŭ detaliată, a cărui scopŭ era: subminarea şi aruncarea în aerŭ a palatului de iérnă.

Numai de câtŭ a ordonatŭ secţiunei a treia, sĕ-i aducă actele privitóre la acestŭ planŭ. Unŭ adjutantŭ alŭ împĕratului îi aduse actele, carĭ constau din mai multe fotografii micĭ, esecutate la momentŭ ba chiar nóptea la lumina, electrică sĕu de magnesiă. Ele presentau planulŭ specialŭ dela suteranele palatului, precum şi dela etagii, în carĭ se aflau de comunŭ odăile de locuitŭ ale împĕratului. Intre acele se afla şi unŭ preliminarŭ privitorŭ la spesele întreprinderei. Subscrierĭ lipseau totalŭ.

— „Va sĕ ḑicĕ aşa departe amŭ ajunsŭ în Rusia," esclamă Ţarulŭ emoţionatŭ într'unŭ modŭ estraordinarŭ, „ca împĕratulŭ, în casa lui propiă, sĕ nu pótă dormi liniştitŭ? Am eu funcţionarĭ de spiritŭ şi cu pricepere, orĭ dóră aceştia suntŭ nisce cretenĭ, pe carĭ îi póte purta de nasŭ orĭ ce mojicŭ de pe drumŭ, sĕu orĭ ce studentŭ îmboldrojitŭ? Aşa-déră de siguranţa mea personală va trebui sĕ îngrijescŭ eu însu-mĭ. Mai întêiu, unŭ despărţĕmêntŭ din corpulŭ de geniu sĕ cerceteze din fundamentŭ tóte locuinţele suterane. Patru bărbaţĭ de gardă se vorŭ posta înaintea odăii mele de durmitŭ şi vorŭ opri tóte persónele suspecte. In Livadia a petrecutŭ unŭ conjuratŭ patru ḑile întregĭ fără sĕ fiă descoperitŭ. Ce va fi avutŭ alta de gândŭ, décă nu sĕ mĕ omóre pe mine? — Tu-mĭ garantezĭ cu capulŭ tĕu de stricta împlinire a ordinului meu. Mergĭ!"

Adjutantulŭ se depărtà şi împărţì poruncile împĕratului.

O activitate teribilă se desfăşurà imediatŭ în singuraticele secţiunĭ. Resultatulŭ a fostŭ surprinḑĕtorŭ, căcĭ în grădina de lângă palatŭ, în două locurĭ deosebite, se găsiră mai mulţĭ funţĭ de dinamită. Cu multŭ mai importantă decâtŭ acéstă descoperire, fù arestarea unui omŭ, prinsŭ cu ocasiunea cercetărilorŭ minuţióse în Maşcov Pernulk.

Acesta avea la sine nu numai trei baterii electrice, construcţia cea mai nouĕ, dér mai avea întocmai şi planurile acelea ce au fostŭ prinse şi fotografiate în Parisŭ dela contesa Czrynowsky. Arestatulŭ nu voi sĕ dea nicĭ o informaţiune în privinţa numelui şi a scopului sĕu, pe lângă tóte mĕsurile estra-ordinare, prin carĭ s'au încercatŭ sĕ-lŭ constringă sĕ mărturiséscă.

* * *

Leo Suchorucow, numitŭ Hartmann, pe căi laterale ajunse cu Magdalena de Czrynowsky la unŭ locŭ de întêlnire cam douĕḑecĭ de milurĭ spre sudŭ dela Moscva. Aicĭ se înţelese cu amicii sĕi, ce paşĭ sĕ întreprindă mai curêndŭ. Toţĭ erau de părere, că rĕmânerea şi mai departe în Rusia póte sĕ le fiă periculósă. Numai Magdalena de Czrynowsky voia sĕ rĕmână în Rusia pentru ca — după cum ḑicea ea, — sĕ omóre pe împĕratulŭ chiar cu mâna ei.

In sfêrşitŭ o convinseră şi pe ea, că trebue sĕ plece şi mica societate călĕtorì mai întéi la Kherne, de aicĭ la Odessa. Aci se împrăştiară conjuraţii. Unii însoţiră pe Hartmann şi se urcară pe vaporulŭ italianŭ. „Florentina", care mergea spre Turcia; Magldalena rĕmase la prietinii din Odessa.

După-ce nu li-a succesŭ atentatulŭ, simpatia ei uşóră cătră Hartmann se recise; de aceea se despărţì fără greutate de elŭ. De altă parte după marea emoţiune ea şi doria o schimbare, pentru ca în óre de linişte sĕ-şĭ înduşescă temerile, ce începură acum sĕ o cuprindă.

„Prietinilorŭ", de-altmintrelea le plăcea societatea, căcĭ şampania curgea

slavismŭ, şi ca elŭ acéstă consciinţă sĕ o planteze în sufletele tinere ale copiilorŭ, tinerei generaţiunĭ a scumpului nostru poporŭ. Copii noştri sĕ scie, şi spuneţi-le lorŭ la orĭ-ce ocasiune, că Slavulŭ are în totŭ loculŭ fraţĭ". Unŭ învĕţătorŭ croatŭ vorbì în acelaşĭ sensŭ. Elŭ toastă pentru slavismŭ, peste care sórele niciodată nu apune. Oratorulŭ fù ridicatŭ pe umerĭ de către învĕţătorii cehĭ şi purtatŭ prin sală în sunetulŭ cântecului „*Hej Slovane!*"

— Reuniunea sêrbéscă pentru realisarea unei **confederaţiunĭ balcanice,** în alŭ căreia capŭ stă cunoscutulŭ C a t i c ĭ, publică acum de curêndŭ unŭ apelŭ, în care se ḑice între altele: „Pentru tóte popórele balcanice a sositŭ unŭ momentŭ politicŭ seriosŭ. Pe tóte le amenință periculŭ atâtŭ pe terenulŭ politicŭ, câtŭ şi economicŭ. Şi pentru ce?—Pentru-că jurŭ împrejurŭ suntemŭ încunjuraţĭ de puterĭ marĭ, pe când dintre noi chiar şi celŭ mai puternicŭ statŭ abia numĕră 6 milióne de suflete. Asemenĭ puterĭ micĭ la nicĭ unŭ casŭ nu potŭ desvolta o forţă, cu care sĕ pótă resiste faţă cu marile puterĭ. Ne batŭ de tóte părţile, când în privinţa politică, când în cea economică. Fiă-care dintre noi se nisuesce a se apĕra numai cu puterea proprià, dér înzadarŭ. Popórele balcanice încă suntŭ stăpâne peste sórtea lorŭ; ele au încă timpŭ, de-a se mântui, dér acestŭ timpŭ nu li este iertatŭ sĕ-lŭ negligieze. Este în jocŭ esistenţa lorŭ politică şi economică. Numai unirea puterilorŭ póte sĕ mântuéscă popórele balcanice de sigura perire".

Cestiunĭ din Orientŭ.

Sub titlulŭ „Cestiunĭ din Orientŭ" ḑiuarulŭ „*Journal des etudiants de l' Université de Bruxelles*" Nr. 25, din 2 Maiu publică unŭ articulŭ subscrisŭ de d-lŭ Louis Brunel studentŭ în dreptŭ la Universitatea din Lille (Francia).

Regretŭ, că numai acum târḑiu am datŭ peste acestŭ ḑiarŭ. Credŭ însĕ că totuşĭ e bine ca sĕ se scie şi aşa mai târḑiu, ce indignaţiune i-a cuprinsŭ pe studenţii din Occidentŭ, când „cavalerii patrioţĭ" cântândŭ osanale marelui renegatŭ „Dr." Moldován Gergely, au arsŭ ḑiarele nóstre şi „Memoriulŭ" studenţilorŭ românĭ pe pieţele Cluşului.

Étă articululŭ din vorbă:

„Pe când diplomaţii discută în continuu, că óre principele Ferdinand trebue orĭ nu sĕ stea pe tronulŭ Bulgariei, Europa nu observă vĕlulŭ negru, ce încetulŭ cu încetulŭ acopere Transilvania. Şi cu tóte acestea în acéstă ţéră mică, atâtŭ de încercată printr'o odiósă apăsare, zace germenulŭ discordiei, care póte sĕ încingă în flacărĭ Occidentulŭ şi Orientulŭ. Astfeliu este „solidaritatea de in„terese a lumei moderne, că unŭ des„echilibru parţialŭ póte aduce după sine „unulŭ generalŭ".

Voescŭ sĕ vorbescŭ despre situaţiunea creată Românilorŭ din Transilvania şi Ungaria de Maghiarĭ, situaţiune pe care studenţii universitarĭ din România o desvĕlue înaintea Europei într'un „Memoriu" publicatŭ mai în tóte limbile. Ei declară, că nu se adreséză lumei oficiale, ci acelora carĭ potŭ vorbì în tótă libertatea, fressei şi tinerimei universitare, care este Europa de mâne.

După ce citéză din „Memoriu" pasagiulŭ, în care le spune, că Ungurii voescŭ cu orĭ ce preţŭ sĕ formeze unŭ statŭ naţionalŭ maghiarŭ şi că pentru ca ei se-şĭ ajungă mai curênd acestŭ scopŭ punŭ pe Românĭ în afară de lege, continuă şi ḑice:

„Da, şi eu suntŭ de părere, că acesta este unŭ mijloc comodŭ, însĕ denotă necunoscinţa maximei „numĕrulŭ este legea"; Românii în Transilvania suntŭ numĕrulŭ, decĭ apĕsătorii lorŭ sĕ bage de sémă în momentulŭ când ei vorŭ fi legea".

După aceea reproduce fidelŭ pe dóuĕ colóne cele mai importante pasage din „Memoriu" apoi ajungênd la acela în care sĕ vorbesce despre legea asilelorŭ de copii, autorulŭ acticolului sĕ esprimă astfelŭ:

„Acestŭ actŭ a escitatŭ în inima tinerimei române o legitimă indignare, care este esprimată nu se póte mai bine în aceste cuvinte înflăcărate: „Pentru „actualii stăpânitorĭ ai Ungariei filosofii „cei marĭ ai secolului trecutŭ nu au „esistatŭ, marea Revoluţiune, care a „sguduitŭ societatea europénă nu a fostŭ, „egalitate, fraternitate şi libertate nu este, „pentru ei nu esistă nimicŭ, nicĭ respec„tulŭ necondiţionatŭ alŭ legilorŭ, nicĭ „dreptulŭ de a sĕ puté desvolta fiecare „după propriele sale aptitudinĭ".

Noi putemŭ adăuga, că nu este altceva decâtŭ rassă sĕlbatică, care voesce sĕ nimicéscă o rassă civilisată, este lupta cea vechiă a barbariei turaniene în contra civilisaţiunei europene, pe carea o invidiéză fără a o puté ajunge.

Prin mijlócele cele mai violente se dovedesce acéstă invidiă şi noi studenţii Occidentului nu putemŭ nicĭ sĕ ne gândimŭ măcarŭ fără sĕ roşimŭ în faţa mijlócelorŭ întrĕbuinţate de studenţii unguri.

In locŭ de a rĕspunde prin fapte şi în scrisŭ, ei au creḑutŭ mai bine a arde pe pieţele publice „Memoriulŭ" atâtŭ de corectŭ şi de demnŭ de fraţii nostrii din România.

Tinerimea universitară va judeca aceste procedurĭ, ea va ḑice, că acumŭ, când întrămŭ în véculŭ alŭ XX-lea, acumŭ când libertatea gândirei şi a cuvêntului este respectată pretutindenea, nu este ertatŭ de a recurge la astfelŭ de mijlóce, vrednice numai de civilisaţiunea barbară a Persiei şi Asyriei.

Totŭ ceea ce dorimŭ noi, ḑicea mai deună-ḑi unulŭ dintre cei mai distinşĭ membrii ai „Ligei naţionale române" (aicĭ autorulŭ face alusiă de sigurŭ la convorbirea ce a avut'o cu studenţii români la Gaud cu ocasia serbărilorŭ universitare, şi vrea sĕ ḑică „Liga pentru unitatea culturală a Românilorŭ", iar nu Liga naţională româna .... Trad.) este, ca caus'a nóstra sĕ fiă cunoscută, atuncĭ suntemŭ sigurĭ, că interesulŭ va veni elŭ însuşĭ, căcĭ totdéuna s'a simpatisatŭ cu cei asupriţĭ, cu aceia, carĭ cerŭ dreptate în numele umanităţii.

Sunt deplinŭ convinsŭ, încheiă autorulŭ — că sprijinulŭ moralŭ care întăresce inima şi o încălḑesce nu li va lipsi fraţilorŭ nostrii Românĭ şi că Belgia Occidentului nu va uita pe Belgia Orientului.

Anvers, 23 Iulie 1891.

Săceleanulŭ.

SCIRILE ḐILEI.

— 29 Iulie (10 Augustŭ.)

Intêlnire de Monarchĭ. Ḑiarulŭ „Wiener Allgm. Ztg." a primitŭ din Bucurescĭ următórea telegramă: „Aicĭ se vorbesce, că regele Carolŭ din incidentulŭ participărei împĕratului Wilhelm la manevrele austriace, va pleca la Viena, unde se va întêlni cu cei doi monarchĭ.

***

Numirĭ de ambasadorĭ. Fostulŭ ambasadorŭ contele de *Montebello* a fostŭ numitŭ ambasadorŭ la Petersburg, *Cambon* a fostŭ numitŭ de ambasadorŭ la Constantinopole ér *Ruston*, ambasadorŭ la Madrid.

***

Institutŭ Pasteur in Iaşi. Judeţulŭ şi comuna Iaşilorŭ au datŭ câte 2000 lei pentru înfiinţarea unui institutŭ de inoculaţiune pentru cei muşcaţĭ de cânĭ turbaţĭ. Direcţiunea acestui institutŭ va fi încredinţată profesorului de istologiă dela facultatea de medicină de acolo, d-lŭ Dr. *Puşcariu.*

***

Stabilirea órelorŭ. La 1 Octombrie st. n. orariulŭ căilorŭ ferate din Europa se va împărţĭ în trei mari zone, avêndŭ dreptŭ basă meridianulŭ de Greendich. Aşa, cândŭ la Moscva va fi 1 óră p. m. în Bucurescĭ va fi 12 óre (améḑĭ), eară în Siberia 11 a. m. Dela acéstă dată mersulŭ trenurilorŭ nóstre va fi şi elŭ modificatŭ.

***

La congresulŭ de geologiŭ, ce se ţine la Whasington, Universitatea din Bucurescĭ va fi representată prin dd. Grigorie Ştefănescu şi St. Sihleanu carĭ au şi plecatŭ deja în America.

***

Fonografŭ de Edison. Astăḑĭ şi mâne i-se dă ocasiune publicului braşoveanŭ sĕ vadă şi sĕ asculte fonografulŭ lui Edison, cea mai frumósă şi mai importantă invenţiune a seclului nostru. Fonografulŭ ce-lŭ posede d-lŭ E. Paluşovsky e cea mai nouă ediţiune, din 1890 cu a 20-a înbunătăţire şi reproduce cu mare precisiune sunete de orĭ ce categoriă, aşa: glasulŭ omului în vorbire şi cântare, discursurĭ, declamaţiunĭ, rîsete cu hohotŭ, apoi sunete musicale, precum fluerulŭ şi chiar musica unei întregĭ orchestre militare. Aceste două ḑile, câtŭ va sta d-lŭ Paluşovsky în Braşovŭ la Hotelulŭ Centralŭ Nr. 1, va presenta publicului vocile diferiţilorŭ cântăreţĭ artiştĭ, apoi declamaţiunĭ şi piese musicale esecutate pe instrumente musicale precum şi de orchestra întrégă. Recomandămŭ atenţiunei publicului acéstă interesantă şi instructivă producţiune cu fonografulŭ lui Edisonŭ.

***

Batalionulŭ 1 din regimentulŭ de infanteriă Nr. 2, Alexandru I. împĕratulŭ Rusiei, detaşatŭ în Făgăraşŭ, a sositŭ eri diminéţa aicĭ în Braşov, pentu ca se facă esercíţii în regimentŭ, şi după aceea va pleca la manevre la Bistriţa.

***

Circulŭ Sidoli. Astăḑi se va da o representaţiune în beneficiulŭ micului călăreţŭ Theodor Strakay, care prin isteţimea sa în călăritŭ şi prin manierelei plăcute şi-a câştigatŭ simpatia publicului şi în specialŭ a damelorŭ, carĭ aprópe la fie-care debutŭ îi oferă câte 2—3 tocurĭ de bombóne.

***

Lăcuste. In Constantina (Algeria) s'au ivitŭ o mare mulţime de lăcuste, ḑise pelerine; ele s'au lăsatŭ pe ogóre, vii, grădinĭ şi livedĭ, distrugêndŭ aprópe totŭ ce le ieşia în cale. Locuitorii, în urma unei circulărĭ a autorităţii locale, au făcutŭ la fiă-care casă focŭ şi astfelŭ s'au mai împuţinatŭ. Vĕḑêndŭ însă că nu le potŭ goni cu desĕvêrşire, prin o altă ordonanţă, aceiaşĭ locuitorĭ au fostŭ autorisaţĭ de a face fumŭ şi sgomotŭ câtŭ de mare; numai prin aceste două mijlóce s'au putută bieţii ómenĭ scăpa de pacoste.

Primirea Francesilorŭ în Moscva.

Admiralulŭ *Gervais* a sositŭ dimpreună cu oficerii escadrei sale în *Moscva* unde a fostŭ primitŭ cu mare entusiasm. La unŭ dejunŭ ce s'a datŭ în onórea *marinarilorŭ francesĭ*, ridică guvernatorulŭ

în tótă séra, şi nu se feriau de-a face curte frumósei şi seducătórei femei.

Magdalena se silia sĕ înăduşéscă în sine orĭ-ce simţŭ femeescŭ. Indiferentismulŭ ei faţă de Czrynowsky se schimbase în ură mai alesŭ după-ce primì dela Parisŭ scirea, că elŭ s'a dusŭ la Petersburgŭ, unde ocupă o funcţiune împĕrătéscă, la aparenţă pentru ca sĕ lucre pentru propagandă, în faptă însĕ ca sĕ trăéscă acolo ca unŭ proselitŭ. Ea jurà, că îşĭ va rĕsbuna şi asupra lui, şi póte chiar motivulŭ acesta a fostŭ, care n'a lăsat'o sĕ se depărteze de Rusia.

După-ce auḑise Magdalena de arestarea tinĕrului, la care se găsiseră baterii şi dinamită, n'a mai avutŭ stare în Odessa. Cu trenulŭ celŭ mai deaprópe ea şi plecà către Petersburgŭ. Aicĭ auḑi, după sosire, că palatulŭ de iérnă s'a schimbatŭ formalŭ într'o fortăréţă şi că ce-lŭ puţinŭ de-ocamdată, trebue sĕ renunţe la ideia d'a încerca în edificiulŭ acesta vre-o operaţiune tactică.

Dér chiar împregiurarea asta irità mai vêrtosŭ îndrăsnéla Magdalenei. Nicĭ unŭ mijlocŭ n'a lăsatŭ neîncercatŭ pentru a îndupleca pe amicii sĕi, sĕ-i stee într'ajutorŭ. Şi după-ce toţĭ îi spuneau, că momentulŭ de faţă nu este de locŭ potrivitŭ sĕ întreprindă ceva în sfêrşitŭ declarà limpede: „atuncĭ voiu lucra pe rĕspunderea mea."

Sĕptĕmânĭ întregĭ au trecutŭ de atuncĭ, fără sĕ se fi auḑitŭ ceva despre Magdalena de Czrynowsky. Printre secsulŭ femeescŭ din Petersburg ar fi pututŭ căuta câtŭ de multŭ şi n'ai fi găsit'o, pentru-că hainele largĭ femeescĭ le schimbase cu haine strîmte bărbătescĭ, pĕrulŭ ei bogatŭ dispăruse, — era tunsă scurtŭ. Faţa ei albă de femeiă luà o colóre gălbue, cu pete negre de funingine.

Nimenĭ nu-şĭ închipuia, că în băiatulŭ harnicŭ şi dibaciu din lăcătăria împĕrătéscă a curţii se ascunde o femeiă. Neîncetatŭ lucra băiatulŭ, din causa acésta adeseorĭ era încredinţatŭ cu totŭ felulŭ de lucrărĭ.

Érna din a. 1880 începuse şi în Petersburg cu óre-care asprime. Prin Ianuarie de-odătă se strică o ţévă de gazŭ în palatulŭ de érnŭ şi a trebuitŭ sĕ se dirégă iute. Loculŭ unde se stricase, a fostŭ închisŭ şi se aşeḑară mai multe ţevĭ nouĕ.

Lucrarea acésta a ţinutŭ o ḑi şi o nópte întrégă. Petrow, băiatulŭ veselŭ, sciù sĕ întocméscă trebile astfelŭ, ca elŭ cu puţină întrerupere, în totŭ timpulŭ acesta sĕ fiă ocupatŭ acolo. Loculŭ, unde se stricase ţéva, se afla tocmai sub odaia pazei principale a palatului.

A doua ḑi, pe înserate, reparatura era terminată şi Petrow fù însărcinatŭ ca în ḑiua următóre, sĕ aducă în lucrătóre ţevile de gazŭ rĕmase îndĕrĕptŭ, cum şi celelalte bucăţĭ de ferŭ.

Diminéţa apărù Petrow cu unŭ altŭ lucrătorŭ în haine de muncitorŭ, cu unŭ căruceanŭ micŭ. La aparenţă începură sĕ adune şi sĕ care din odaiă. In faptă însĕ se ocupau cu altŭ lucru. Când credeau, că nu suntŭ observaţĭ, scotŭ o mulţime de funii şi le bagă într'o ţévă lungă de doi metri, pe care o astupă cu dopurĭ de lemnŭ. Unŭ dopŭ îlŭ găuriră iute şi băgară prin elŭ unŭ drotŭ. Mai înţepenindŭ odată drotulŭ, amêndoi ridică ţéva şi o ascundŭ într'unŭ colţŭ. Loculŭ era cam întunecosŭ şi nu-i observà nimenea. Drotulŭ îlŭ înţepeniră la pârete în colţŭ şi apoi îlŭ conduseră d'alungulŭ pĕretelui.

Terminându-se acésta, cei doi îşĭ strînseră mâna de bucuriă; adunară apoi rĕmăşiţele de ferăriă şi se depărtară.

— „Este cu putinţă, ca bunbaculŭ de împuşcatŭ, ascunsŭ în ţéva de gazŭ, din întêmplare sĕ se aprindă mai curêndŭ, de amŭ dori noi?" întrebà Petrow pe soţulŭ sĕu.

— „Nu este cu putinţă," rĕspunse acesta şoptindŭ şi privindŭ în tóte părţile, ca sĕ se încredinţeze décă nu-i vede cineva. „Numai o lovitură, séu mica mea bateriă electrică, este în stare sĕ o aprindă."

— „Şi când vei fi gata de totŭ cu aşeḑarea maşinei?

— „Póte peste două sĕptĕmânĭ. Acum însĕ sĕ fugimŭ de aicĭ!"

Amêndoi muncitorii apoi prinseră de ruda cărucénului şi, neîmpiedecaţĭ de nimenĭ, duseră pe pórtă tóte ferăriile rĕmase.

La despărţire, celŭ mai bĕtrânŭ întrebà pe tovarăşŭ: „aşadéră îţĭ vei ţiné parola? Indată ce aparatulŭ îşĭ va face datoria, ţi-se numĕră ḑece mii de ruble".

„Ne-amŭ înţelesŭ"?

„Inţelesŭ?"

Moscvei marele duce *Sergiu*, primulŭ toastŭ în sănĕtatea împĕratului şi a împĕrătesei. Adunarea isbucni în nesfîrşite strigărĭ de Ura! ér musica cântà de trei orĭ imnulŭ naţionalŭ rusescŭ. Apoi toastà *căpitanulŭ cetăţii* în sănĕtatea luĭ *Carnot*, în urma căreia se audiră strigăte de „*Vive la France*“ şi musica intonà de trei orĭ marseillaisa. După ce se ţinură toaste în sănĕtatea *marelui duce Sergiu admiraluluĭ Gervais* şi *flota francesă*, luà cuvêntulŭ admiralulŭ *Gervais*, pentru a-şĭ esprima părerea de rĕu, că Carnot nu póte fi martorulŭ primirei, ce li s'a pregătitŭ marinarilorŭ francesĭ. Gervais beù în numele *Franciei*, în sănĕtatea *pĕrechiei împĕrătescĭ a marelui duce Sergiu* şi *a întregei familii împĕrătescĭ* fiind întreruptŭ de furtunóse aplause din partea celorŭ presenţĭ. Gervais toastà în onórea oraşului *Moscva*, care a primitŭ atâtŭ de cordialŭ pe marinarii francesĭ. Căpitanulŭ oraşului rĕspunse prin unŭ toastŭ în *onórea şi prosperitatea Franciei.* Apoi îşĭ esprimà Gervais adânca sa mulţumire pentru primirea acésta cordială, ce până acum nicĭ când nu a mai fostŭ şi încheià cu cuvintele: „Asupra D-vóstră şi asupra nóstră e acum îndreptată atenţiunea lumei întregĭ. In Francia suntŭ toţĭ cuprinşĭ de sentimente amicale pentru Rusia. *Béu pentru sfânta Moscva, pentru măreţulŭ poporŭ rusescŭ şi pentru Ţarulŭ sĕu.*“ Gervais golì paharulŭ sĕu şi apoi i-lŭ sparse. Generalulŭ *Cernajev* rĕspunse la acestŭ toastŭ dicêndŭ: „Istoria ne-a apropiatŭ unulŭ de altulŭ: suntemŭ amicĭ. *Béu în sănĕtatea Franciei, a armatei şi a flotei sale. Gervais* rĕspunse: Espertă prin nenorocire, *Francia îşĭ adună puterile sale:* dér totuşĭ tare prin unirea ei şi prin amiciţia unui mare monarch, e liniştită şi *privesce cu încredere în viitorŭ.*“ Mai urmară apoi toaste în onórea generalilorŭ ruşĭ şi a soldaţilorŭ. După aceea oficerii visitară *biserica mântuitorului* şi grădina Nesskuşy, luară parte la cursele de caĭ şi prândiră la consululŭ generalŭ francesŭ. Séra la 11 óre plecară înapoi la Petersburg. Marele duce Sergiu primi ordinulŭ *legiunei de onóre.*

Din Moscva se telegrafiază, că admiralulŭ *Gervais* visitândŭ tabera ruséscă dela Kodinsky, a fostŭ purtatŭ pe braţe între strigătele de bucuriă ale soldaţilorŭ entusiasmaţĭ.

Adunarea despărţĕmêntului XI

alŭ Asociaţiunii transilvane şi a Reuniunei femeilorŭ române selăgiene.

Sĕlagiu, Augutŭ 1881.

Adunarea acésta s'a ţinutŭ la 3 Augustŭ în Sĕlsigŭ şi a fostŭ aşa de imposantă, cum nu s'a mai pomenitŭ de când esistă acestŭ despărţĕmêntŭ.

Sĕlsîgulŭ e o comună curatŭ românéscă, ómenĭ în stare bună, sîrguincioşĭ şi deşteptĭ în privinţa intelectuală, ceea ce în mare parte este a se mulţumi părintelui protopopŭ Indre şi zelosului capelanŭ Vasiliu Popŭ. Satulŭ e aşedatŭ pe unŭ plaiu mânosŭ, pĕmêntulŭ e roditorŭ, ér prin satŭ curge valea numită Sĕlagiu. Pe lângă satŭ curge Someşulŭ, care desparte Chiorulŭ de Selagiu şi care în murmurulŭ protestătorŭ alŭ valurilorŭ sale aduce fraţilorŭ sĕlăgienĭ vestea despre suferinţele Românilorŭ Ardelenĭ.

In acéstă comună frumósă s'au ţinutŭ memoratele adunărĭ, alŭ cărorŭ începutŭ s'a făcutŭ prin oficiarea solemnă, la care a pontificatŭ Rvds. D-nŭ vicarŭ *Alimpiu Barboloviciu* cu asistenţa mai multorŭ preoţĭ. Biserica cea nouă şi spaţiósă era plină de inteligenţă şi de poporŭ de prin satele vecine şi din locŭ. Solemnitatea s. liturgii au ridicat'o corurile vocale, carĭ au cântatŭ pe rêndŭ; unulŭ alŭ Şomcutenilorŭ, care stă sub conducerea bravului învĕţătorŭ *Eliă Popŭ* şi altulŭ din Bârsĕulŭ de susŭ, care e dirigeatŭ de *Todorŭ Varna*. Cântările au fostŭ esecutate cu acurateţă, laudă d-nilorŭ conducĕtorĭ şi coriştĭ. Pentru ce óre nu se nisuescŭ toţĭ învĕţătorii a înfiinţa astfelŭ de corurĭ vocale ale cărorŭ róde binefăcĕtóre suntŭ nespusŭ de marĭ? Românulŭ, despre care dicŭ inimicii némului nostru, că nu e aptŭ pentru civilisaţiă, are inimă largă pentru îmbrăţişarea acestorŭ instituţiunĭ nobile. De dragulŭ cântării, elŭ învaţă bucurosŭ şi carte în vêrstă mai înaintată, ér şcólei i-se dă unŭ ajutorŭ putericŭ în ajungerea scopului de a da societăţii ómenĭ cu carte, căcĭ ce a învĕţatŭ în şcólă, are terenŭ de a pune şi în praxă. Sĕ nu întârdiămŭ déră a propaga câtŭ mai multŭ corurile de plugarĭ, carĭ suntŭ cele mai accesibile instituţiunĭ culturale pentru poporulŭ nostru.

La finea liturgiei, Rvds. D-nŭ Alimpiu Barboloviciu esprimà sentimentele inimei sale nobile şi iubitóre de totŭ ce e românescŭ printr'o vorbire, care a venitŭ dela inimă şi a pĕtrunsŭ la inima fiă-cărui ascultătorŭ. A desvoltatŭ aşa frumosŭ lipsa şi folósele iubirii şi a unirii între sine a Românilorŭ, încâtŭ credŭ, că toţĭ cei de faţă s'au depărtatŭ din biserică cu acelŭ propusŭ firmŭ, ca sĕ lase la o parte orĭ ce împărĕchierĭ din trecutŭ şi pentru consideraţiunĭ private sĕ se ferécă de a strica causei publice. A vorbitŭ despre credinţa în Dumnedeu şi a arătatŭ efectele acestei credinţe pentru poporulŭ nostru în trecutŭ şi în presentŭ şi a indicatŭ resultatele, ce o sĕ ni-le aducă ea în viitorŭ. Sub impresiunile puternice ale acestei vorbirĭ ne-amŭ depărtatŭ din biserică pentru a lua parte la adunare, la care una după alta sosiau trăsurile cu óspeţii.

La $11^1/_2$ óre s'a deschisŭ adunarea în biserică de Rvds. D-nŭ preşedinte Alimpiu Barboloviciu printr'o vorbire escelentă, după care luà cuvêntulŭ părintele protopopŭ Indre, care de-asemenea printr'o escelentă vorbire arătà însemnătatea Asociaţiunei în terminĭ convingĕtorĭ şi îndemnà la îmbrăţişarea scopurilorŭ ei, bineventà pe cei de faţă şi-şĭ cerù scusele, décă pregătirile n'arŭ fi corĕspundĕtóre aşteptărilorŭ.

Luà cuvêntulŭ d-lŭ *Andrei Medanŭ*, care vorbì despre şcóle şi despre sórtea şcolarilorŭ noştri dela şcólele medii etc. Tóte trei vorbirile acestea au fostŭ câtŭ se póte mai însufleţitóre. D-lŭ Medanŭ dete în urmă espresiunea dorinţei, ca despărţĕmêntulŭ nou sĕ fiă numitŭ „*Şimleu-Şomcuta.*“

După acestea se alese o comisiă constătătóre din d-nii: Ioanŭ Sêrbu, protopopŭ; Nicolau Nilvanŭ, Florianŭ Ciocanŭ, advocaţĭ şi Dr. Florianŭ Stanŭ profesorŭ, ca sĕ studieze raportulŭ şi sĕ refereze pe scurtŭ. Totŭ comisia acésta e încredinţată şi cu înscrierea membrilorŭ noi, primirea taxelorŭ anuale dela membrii cei vechĭ şi a ajutórelorŭ benevole oferite. Se mai alese o comisiune constătătóre din d-na Medanŭ, Alexiu Berinde şi Alexandru Popŭ, jude cercualŭ, pentru de a primi taxele anuale dela membrele reuniunii, ofertele şi înscrierea membrelorŭ fundatoare. După acestea şedinţa se suspinde pentru câteva minute.

Redeschidêndu-se şedinţa, comisia referà cu privire la raportulŭ comitetului următórele:

Anulŭ trecutŭ fù anŭ de transacţiă, urmată din arondarea nouă a despărţĕmintelorŭ făcută în adunarea generală din Reghinulŭ săsescŭ, care a încunosciinţatŭ despărţĕmêntulŭ, că are a se uni cu alŭ Şomcutei sub numele de despărţĕmêntulŭ alŭ XVI-lea alŭ Şimleului. Premiarea învĕţătorilorŭ se face şi în anulŭ acesta şi încă comisiunea a lăsatŭ ca însuşĭ corpulŭ învĕţătorescŭ sĕ propună pe cei vrednicĭ de premiare, însĕ acesta a renunţatŭ. Dealtcum pentru de a putè fi unŭ învĕţătorŭ premiatŭ, trebue sĕ fiă membru alŭ Asociaţiunii, ér când ar fi egalitate între doi, acela este a se preferi, care a arătatŭ progresŭ şi cu adulţii. Se constată, că unde preotulŭ a lucratŭ mână'n mână cu învĕţătorulŭ, acolo este progresŭ îmbucurătorŭ, ér unde nu, acolo s'a constatatŭ stagnare, ba chiar decadenţă.

Rvds. d-nŭ Alimpiu Barboloviciu, sub cuvêntŭ că terenulŭ activităţii despărţĕmêntului s'a măritŭ considerabilŭ şi fiindcă a lucra cu succesŭ numai aşa se póte, décă ni suntŭ cunoscute împrejurările locale pe deplinŭ, elŭ şi comitetulŭ, mulţămindŭ de încredere, îşĭ dă demisiunea. D-lŭ Teodorŭ Popŭ abdicerea nu o află motivată; îşĭ esprimă recunoscinţa pentru activitatea de până acum şi cere, ca sĕ rĕmână şi mai departe acestŭ preşedinte şi comitetŭ. D-lŭ Andrei Cosma nu e de acordŭ cu antevorbitorulŭ; altcum treaba acésta s'a desbătutŭ şi în sinulŭ comitetului. Fiindcă s'a adausŭ unŭ teritorŭ vastŭ, vorbitorulŭ e de părere, ca sĕ fiă representaţĭ în comitetŭ membri din tóte părţile teritorului. D-lŭ Nicolau Nilvanŭ dice, că despărţirea în două a vechiului Chiorŭ a fostŭ causa stagnării desperţământului Şomcuteanŭ. Salută cu bucuriă unirea acésta şi numai încâtŭ privesce numirea, doresce sĕ se facă strămutare.

Urméză la rêndŭ propunerile eventuale. (Va urma.)

Brutalitate gendarmĕréscă.

Despre unŭ casŭ de brutalitate gendarmĕréscă dintre cele mai sĕlbatice ni-se scrie din Comitatulŭ Torontalului. Étă ce ni-se comunică în privinţa acésta:

„In érna trecută unui locuitorŭ din Torontalŭ i-s'au furatŭ trei cai în valóre de 120 fl. Intr'unŭ târdiu, la 20 Iunie, bănuéla de a fi comisŭ furtulŭ a cădutŭ pe unŭ bietŭ Sêrbŭ, Duşanŭ Rainŭ, din Clara sêrbéscă. Acesta fù maltratatŭ în modulŭ celŭ mai îngrozitorŭ până atuncĭ, până când a fostŭ silitŭ sĕ dică de dragulŭ „domnilorŭ“ gendarmĭ, că elŭ e făptuitorulŭ şi că caii i-a vêndutŭ unui Românŭ, Nicola Dajdiu din Ecĭca-română, deşi nimicŭ din acestea n'a fostŭ adevĕratŭ.

Bietulŭ Românŭ, uimitŭ de invinuirile ce i-se făcură, a cerutŭ spriginulŭ comunei sale, care a arătatŭ pe cale oficială, că N. Dajdiu e omŭ cinstitŭ, în stare bună, nepĕtatŭ şi că nu a fostŭ nicĭ-odată învinuitŭ cu o faptă ca acésta mârşavă şi nedémnă de elŭ. Voinicoşii gendarmĭ însĕ nu s'au mulţumitŭ cu atâta, ci fiind-că judele comunalŭ cu representanţa comunală nu au voitŭ sĕ-lŭ dée pe mâna crudă a gendarmilorŭ, — aceştia au întratŭ în nóptea de 2 Iulie în curtea bietului Românŭ şi fără nicĭ o consideraţiune faţă cu familia, a cărei linişte în timpulŭ nopţii fù atâtŭ de crudŭ conturbată; l'au luatŭ din patŭ şi l'au dusŭ cu dênşii între baionete. La întrebările gendarmilorŭ, că nu cumva caii, carĭ nu se aflau la dênsulŭ, i-a vêndutŭ lui Nicola Broşteanu din Seleuşŭ? — Dajdiu totdéuna rĕspundea, că elŭ nu a vêndutŭ nicĭ-odată cai şi că nu póte învinovăţi pe nedreptulŭ pe unŭ omŭ, pe care nicĭ nu-lŭ cunósce. Aceste mărturisirĭ însĕ nu i-au mulţumitŭ pe „domnii“ gendarmĭ, ci l'au bătutŭ la tălpĭ până ce au ruptŭ unŭ băţŭ de trestiă, l'au trasŭ de pĕrŭ, l'au trântitŭ la pămêntŭ, i-au trasŭ nisce pumnĭ în cóste, în pieptŭ şi în spate, în urmă l'au legatŭ cu lanţurĭ la mânĭ şi l'au strânsŭ aşa de tare, încâtŭ bietulŭ omŭ ne mai putêndŭ suporta durerile, a mărturisitŭ şi dênsulŭ falsŭ, că da, caii i-au vêndutŭ lui Broşteanu.

Pe Broşteanu de asemenea l'au torturatŭ fiind că nu se aflau nicĭ la dênsulŭ caii, şi după ce şi acesta a rĕspunsŭ negativ la învinuirile ce i-se facŭ, fură predaţĭ toţĭ trei judecătoriei cercuale din Modoşŭ. *Judecătoria neavêndŭ dovedĭ suficiente,—i-au eliberatŭ.* Abservŭ, că femeia lui Dajdiu, care era în stare binecuvêntată, în urma acestui barbarismŭ, de spaimă a născutŭ fără timpŭ o fetiţă mórtă şi atâtŭ dênsa, câtŭ şi soţulŭ ei zacŭ bolnavĭ în patŭ. E temere, că mama va înceta din viéţă“.

Acestui casŭ de brutalitate ne mai pomenită în statele civilisate ale Europei, ar trebui sĕ i-se dée mai mare atenţiune din partea Românilorŭ din acele părţĭ şi în numele nenorociţilorŭ sĕ întreprindă înşi-şĭ paşii de lipsă până la cele mai înalte forurĭ, cerêndŭ esemplara pedepsire a gendarmilorŭ şi curmarea acestorŭ ne'ntrerupte abusurĭ şi brutalităţĭ asiatice.

Vocĭ din publicŭ.*)

De órece unŭ funcţionarŭ alŭ Primei bance transilvane „a trecutŭ peste terminulŭ concediului sĕu şi esistă posibilitatea, că acesta a părăsitŭ cu totulŭ Braşovulŭ, subscrisulŭ consiliu de supraveghiare, conformŭ mandatului sĕu şi conformŭ legilorŭ comerciale îşĭ ţinù de a sa datoriă sĕ facă o revisiune de controlă minuţiósă în tóte detailurile, şi pentru scopulŭ acesta a lăsatŭ sĕ se facă: unŭ inventariu esactŭ. După ce s'a aflatŭ în cea mai mare esactitate starea portofoliului de cambii, Lombard şi deposite, precum şi starea depunerilorŭ şi în fine tóte cassele, şi după ce tóte cărţile de comptabilitate s'au aflatŭ ca strictŭ corĕspundĕtóre legilorŭ comerciale şi în ordine esemplară; este consiliulŭ de revisuire în posiţiune de a declara: că Banca Transilvană prin depărtarea acestui funcţionarŭ nu a suferitŭ nicĭ o pagubă şi că conducerea afacerilorŭ precum şi dirigiarea lorŭ a fostŭ constatată ca perfectŭ în regulă şi corĕspundĕtóre statutelorŭ.

Consiliulŭ de supraveghiare alŭ primei băncĭ transilv.

Braşovŭ, 7 Augustŭ 1891.

Iosif Schreiber m. p. **Heinrich Porr** m. p.

* Pentru cele cuprinse în acéstă rubrică redacţiunea nu ea rĕspunderea. — Red.

Inců o strîngere de mână şi amêndoĭ lucrătorii se despărţiră.

A dóua di, Petrow nu venì la lucru, în loculŭ lui sosì o epistolă prin care dă de scire, că mamăsa l'a chiămatŭ prin firŭ telegraficŭ la Moscva.

*
* *

In colţulŭ stradelor Newsky şi Mihaelow se ridică edificiulŭ pomposŭ alŭ hoteluluĭ „Europa“. Intr'o odaiă reservată din acestŭ hotelŭ cunoscutŭ îşĭ petrecea în séra de 15 Februarie o societate fórte veselă. Era arangiată o cină elegantă. Eraŭ deja la alŭ treielea felŭ de mâncare, de asemenea la alŭ treilea feliŭ de vinŭ francesŭ. Societatea se compunea numai din domnĭ.

Intârdie multŭ dise celŭ mai tînĕrŭ din ei:

„Cine scie, ce i-se va fi întêmplatŭ“, observà alŭ doilea.

„Prostii! N'aveţĭ nicĭ o grijă“, strigà alŭ treilea. „Mie mi-a declaratŭ, că nu póte venì înainte de nóuĕ óre; abea au trecutŭ dóuĕ minute peste nóuĕ.

Unŭ „ah“ generalulŭ de mirare resunà de-odată de pe buzele tuturorŭ, cândŭ celŭ aşteptatŭ se arătà în uşă.

Celŭ mai tînĕrŭ din societate sare dela loculŭ seu, pune prietinesce mâna pe umĕrulŭ noului sositŭ şi-lŭ întrébŭ ceva în taină.

„Aparatulŭ este aicĭ, funcţionéză de minune“, rĕspunse acesta.

Toţĭ se grămădiră în jurulŭ vorbitoruluĭ, cândŭ acesta scóse o cutiuţă mică de lemnŭ şi o puse pe masă.

După-ce s'au încredinţatŭ, că uşa este închisă bine, nou venitulŭ esplică pe scurtŭ mehanismulŭ orologiului, care este simplu şi umblă fără sgomotŭ, arătà apoi lespedea, pe care se reguléză timpulŭ, cândŭ vréu se lucre aparatulŭ; după aceea, aşedêndŭ tóte îndĕrĕtŭ la loculŭ lorŭ, se puse şi elŭ la mésă.

Pe tinerŭ ilŭ agrăise acumŭ şi cu numele de „Magdalena“. Societatea devenì acumŭ mai liberă.

Bagulavsky îşi dă cutiuţa de lemnŭ şi se depărtéză, promiţêndŭ, că a dóua di éră va venì totŭ pe timpulŭ, pe care a venitŭ şi astădi.

Ceialalţĭ îşi petrecură tótă nóptea.

(Va urma.)

Proprietarŭ:
Dr. Aurelŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

din 10 Augustŭ st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.34	Vênd.	9.38
Argintŭ românescŭ	„	9 27	„	9.32
Napoleon-d'orĭ	„	9.34	„	9.38
Lire turcescĭ	„	10.48	„	10.53
Imperialĭ	„	9.46	„	9 51
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ	„	124.—	„	125.—
Mărcĭ germane	„	57.50	„	57.90

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 8 Augustŭ a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104 30
Renta de hârtiă 5%	101 65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.40
dto argintŭ	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	113 —
Bonurĭ rurale ungare	91 50
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	141.15
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	131 —
Renta de argintŭ austriacă	92.25
Renta de hârtiă austriacă	92.20
Renta de aurŭ austriacă	111 80
Losurĭ din 1860	137.75
Acţiunile băncei austro-ungare	1028.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	335.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr	288.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.57
Napoleon-d'orĭ	9.38½
Mărcĭ 100 împ. germane	57.95
Londra 10 Livres sterlinge	117 90

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţi numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei", precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6 11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8 15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ